

Jumalateenistus Nõos P, 20.11.22 kell 11.00, surnutepüha

Lektsioonid: Tn 7:9–10, 13–14; Mt 25:31–46

Pihikõne: Gl 6:3

Jutlus: 2Ts 1:3–10

Laulud: 379 (1–4); 176 (1–3, 4); mälestuslaul: 174 (1–3); 410 (1–5); 175 (1–6)

Meil tuleb alati tänada Jumalat teie eest, vennad, nõnda nagu on kohus, kuna teie usk jõudsasti kasvab ja armastus, mis teil igaihel on üksteise vastu, rohkeneb, nii et ka meie ise kiitleme teist Jumala kogudustes, teie vastupidavusest ja ustavusest kõigis tagakiusamistes ja kitsikustes, mida te talute Jumala õiglase kohtu märgiks selle kohta, et teid on arvatud Jumala riigi vääriliseks, mille pärast te ka kannatate. See on tõepoolest Jumala poolt õiglane, et teie vaevajaile tasutakse viletsusega ja teile, keda vaevatakse, antakse hingamist koos meiega, siis kui Issand Jeesus ilmub taevast oma väe inglitega leegitsevas tules, karistades neid, kes ei tunne Jumalat ega ole kuulekad meie Issanda Jeesuse evangeeliumile. Need saavad karistuseks igavese hukatuse eemal Issanda palgest ja tema vägevuse kirkusest, kui ta tuleb, et tol päeval olla kirkastatud oma pühade hulgas ja imetletud kõigi usklike seas; sest teie juures on meie tunnistust peetud usutavaks.

Lugesdes tänast kirjakohta tuli mul mõttesse imelik küsimus: kas apostel Paulus saaks neid sõnu kasutada ka meie koguduse kohta?

Kõigepealt tänab ta koos oma kaastööliste Silvanuse ja Timoteosega Jumalat selle eest, et Tessaloonika linna koguduse usk kasvab jõudsasti ja armastus usukaaslaste vastu rohkeneb. See pole niisama sõnakõlks, sest Pauluse kirjadest nähtub, et Tessaloonika kogudus oli talle väga südamelähedane ja tegi talle palju rõõmu.

Ent kuidas on usuga meie koguduses: kas see kasvab jõudsasti? Ja kas armastus usukaaslaste vastu rohkeneb?

Mis on üldse usu ja armastuse mõõt?

Küllap on selleks nt see, et tekkinud on koguduse tuumik, kes hoiab hästi kokku ja ei lase end heidutada ka raskustest: jahedast või lausa külmast kirikust, tundest, et usklikke on ümberringi vähe (luterlasi nt viimase Eesti rahvaloenduse andmeil ainult kaheksa protsenti), koguduse viletsast majanduslikust olukorrast ja muust sellisest.

Nõnda võiks küll öelda, et meie kogudus pälviks ehk samuti Pauluse kiidusõnu. Meiegi koguduses on olemas usk ja armastus, sest on inimesi, kes tahavad, sõltumata välistest ja sisemistest takistustest, koos käia nagu õed ja vennad Kristuses.

Paulus kõneleb siin aga ka tagakiusamistest, mida meie ju ei tunne.

Saame me ju vabalt jumalateenistustel käia ja kiriku elu korraldada. Saame oma sõnumit ka laiemalt levitada: ilmutada kirikuteateid kohaliku omavalitsuse lehes, teha kultuurilist või lausa majanduslikku koostööd kohaliku omavalitsusega või haridusasutustega, jättes neile alati ka sõnumi Jeesusest Kristusest. Keegi ei kontrolli ega takista meie tegevust nii, nagu seda tehti kristlike kogudustega veel 40 aastat tagasi, rääkimata sellest, et keegi meid riikliku ideoloogia vastu eksimise pärast vastutusele võtaks, inimesi vangistaks või lausa hukkaks.

Tessaloonika kogudus ja teised kristlikud kogudused tollases Rooma riigis polnud aga valitseva riikliku ideoloogia ja judaistliku religioonikorralduse tõttu sama kerges olukorras nagu meie kogudus. Ühiskond polnud nendega harjunud ja juutidele olid nad lausa pinnuks silmas.

Kuid võib ju mõelda ka nii, et Piibel pole kirjutatud ühele põlvkonnale, vaid eri põlvkondadele eri aegadel. Meie võime Jumalat tänada, et meil tagakiusamisi pole, nagu see on juhtunud nt isegi alates k.a 24. veebruarist Ukraina protestantlike kogudustega. Kuid me ei või kunagi teada, kas sellised asjad ka meile ei või jõuda ja Pauluse sõnad saavad meile ehk just siis olema suureks julgustuseks.

Paulus ütleb ka, et Tessaloonika kogudus on oma kannatuste tõttu arvatud Jumala riigi vääriliseks.

See on väga suur tunnus! Kas võime sama öelda ka oma koguduse kohta? Isegi selles olukorras, kus me ei pea taluma tagakiusamisi ega kitsikust?

Ilmutusraamatu 2. ja 3. peatükis pöördub ülestõusnud Kristus Johannese kaudu seitsme Väike-Aasia koguduse – Efesose, Smürna, Pergamoni, Tüatiira, Sardese, Filadelfia ja Laodikeia – poole. Sealt saab iga kogudus endale usulise võrdlusmomendi.

Ei saa öelda, et kõigis neis kogudustes oleksid asjad usuga hästi: kuues esimeses koguduses nimetatuist toob Issand vooruste kõrval välja ka puudusi. Kuid viimase, Laodikeia koguduse puhul pole Issandal midagi head öelda.

Ilm 3:15j: „Ma tean su tegusid, et sa ei ole külm ega kuum. Oh oleksid sa ometi külm või kuum! Aga nüüd, et sa oled leige ja mitte külm ega kuum, sülitan ma su välja oma suust. Et sina ütled: Ma olen rikas ja mul on rikkust küllalt ning mul ei ole puudu millestki – ning sa ei teagi, et sa oled vilets ja armetu ja vaene ja pime ja alasti –, siis ma annan sulle nõu osta minu käest tules proovitud kulda, et sa saaksid rikkaks, ning valgeid rõivaid, et end nendega riietada ja et ei saaks avalikuks sinu alastioleku häbi, ning silmasalvi võida silmi, et sa näeksid. Keda iganes mina armastan, neid kõiki ma noomin ja karistan. Ole siis innukas ja paranda meelt!“

Niisiis oli ka algkoguduste hulgas selliseid, kellega Issand üldse rahul polnud. Kuid südame teeb siiski soojaks see, et Issand peab vajalikuks rõhutada oma armastust ka selle leige Laodikeia koguduse vastu. Ta saab küll noomida ja karistada, kuid Issand ei jäta teda maha. Ja ma usun, et ka Laodikeia kogudus on arvatud Jumala riigi vääriliseks. Mitte selle tõttu, et pärast karistamist on nad oma taevasele Isale paremad „lapsed“, vaid ikkagi ainult Jeesuse Kristuse lunastustöö tõttu. Kogudus on Kristuse Ihu ja kui ta jääb selleks ega muutu pelgalt ilmalike inimeste organisatsiooniks, kes tegeleb nt heategevusega, siis kehtib pääste Kristuse lunastuse tõttu ka nende kohta.

Nõnda, usun et ka meie kogudus on Jumala riigi vääriline, isegi, kui meil pole olnud vaja tunda tagakiusamisi, kitsikusi, Jumala noomimisi ega karistusi. Sest küllap Jumal ise teab, millal ta neid meie kasvatamiseks meile saadab!

Oma kirjakohta teises pooles kõneleb Paulus koguduse vaevajate palgast. Kes need vaevajad siis on? Paulus ütleb 2Ts 1:8: need on need, „kes ei tunne Jumalat ega ole kuulekad meie Issanda Jeesuse evangeeliumile.“ Niisiis ei vaeva kogudust mitte ainult need, kes tunnevad küll evangeeliumit Jeesusest Kristusest, kuid vihkavad seda, vaid ka need, kes pole veel Jumalast kuulnudki.

Huvitav, võiks nüüd mõni mõelda: kas sellega on siis samamoodi nagu seadustega, mille mittetundmine ei vabasta nende täitmisest? Kas see, kes Jumalast midagi ei tea, pärib siis samuti „igavese hukatuse eemal Issanda palgest ja tema vägevuse kirkusest“?

Tuleb nii välja! Just seetõttu on Kristuse koguduse ülesanne olnud alati ka misjonitöö. Sest kui keegi teab ravi haiguse vastu ja seda ei avalda, siis käitub ta ebamoraalselt. Ent kui kogudus ei kuuluta evangeeliumi neile, kes seda ei tunne, siis ei käitu mitte ainult ebamoraalselt, vaid ka Jumala tahte vastaselt – mis on palju hullem asi.

Täna on surnute mälestuspüha, millega märgitakse kirikuaasta lõppu. Kristuse koguduses on mälestamine vajalik asi, sest ehkki luterliku teoloogia järgi surnu olukorda eestpalvega enam parandada ei saa, ulatub pühade osadus (*communio sanctorum*) nii ellu kui ka surma ja oma lahkunud usukaaslasi meeles pidada on sama, mis meenutada meie eemalviibiva lähedase tähtpäeva, nt sünnipäeva.

Aga kuidas suhtuda siis nende inimeste mälestamisse, kes pole rangelt võttes koguduse liikmed – pole ristitud ega leeritatud – ega kuulu ka surmas pühade osadusse? Nende inimeste mälestamise mõte – nii nagu ka ristimata inimese kirikliku matmise mõte – on pöördumine elavate lähedaste poole. Jumal tunneb meie ristimata lähedase usku või uskmatust paremini kui meie iganes tunneme, kuid meie usku saab Jumala sõnaga mälestamise läbi tekitada või kasvatada.

Apostel Paulus lõpetab meie kirjakohta pildiga Issanda taastulemise päevast: tol päeval on ta „kirkastatud oma pühade hulgas ja imetletud kõigi usklike seas“. Mis muu võib olla Jumala eesmärgiks kui see, et neid imetlejaid oleks võimalikult rohkesti! Meie kõik, kes loeme end kristlasteks, saame sellele kaasa aidata – kasvõi avalikult oma surnuid Jumala sõna, palve ja vaimulike lauludega meeles pidades ja elavaid inimesi samal viisil kinnitades!

Aamen.